

МОВНИЙ ДИНАМІЗМ ТА ДЕЯКІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ВИКЛАДАЧУ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ (НА ПРИКЛАДІ КОНТАМІНАЦІЇ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ)

1. Не підлягає жодному сумніву положення про те, що мова — це відкрита динамічна система, яка постійно розвивається, удосконалюється, має своє минуле, сьогодення та майбутнє. Саме тому глибоке пізнання природи мови передбачає вивчення й усвідомлення усіх можливих форм її розвитку.

Одним з проявів гнучкості та невпинної «рухливості» мови є фразеологічна контамінація (ФК) — спосіб утворення нових фразеологізмів на основі компонентів двох (чи й більше) висхідних (базових) фразеологічних одиниць (ФО): *Luftschlösser bauen + auf Sand gebaut sein = Luftschlösser auf Sand bauen* або *wie der Blitz + wie geölt = wie ein geölter Blitz*.

2. В усному мовленні контаміновані фразеологізми є, як правило, результатом несвідомого — і тому помилкового — «схрещення» фразеологізмів. У письмових же текстах, насамперед у художніх творах та публіцистичних роботах, контаміновані ФО створюються їх авторами свідомо та цілеспрямовано використовуються як багатofункціональний стилістичний засіб для досягнення певного комунікативного ефекту за рахунок — у більшості випадків — посилення експресивного потенціалу висловлювання.

3. У контексті теорії про мовну норму новостворені авторські контаміновані фразеологізми класифікуються як okazіональні (ненормативні) утворення, які належать до периферії мовної системи. Якими ж мають бути дії викладача при опрацюванні із студентами текстів, у яких зустрічаються лексичні та фразеологічні okazіоналізми?

3.1. Викладач повинен донести до свідомості студентів інформацію щодо причин динамізму мовної системи і на цій основі показати, що — у нашому випадку — okazіональні фразеологічні модифікації — це не помилкове, а закономірне явище літературної творчості. Не менш важливо, однак, переконати студентів і в тому, що оволодіння іноземною мовою передбачає не запам'ятовування тих чи інших «модних» новостворень, а насам-

перед свідоме засвоєння нормативних одиниць, оскільки лише такі знання сприяють розумінню («декодуванню») okazіоналізмів.

3.2. Пояснюючи стилістичні можливості контамінованих фразеологізмів, не слід забувати і про невдалі приклади, щоб дати зрозуміти студентам, що контамінаційне фразотворення базується на глибокому відчутті комунікативного потенціалу фразеологізмів та вимагає відповідних творчих зусиль. Тому студенти — і це має стати головним «посланням» викладача — мають уникати випадків утворення власних контамінованих okazіоналізмів, досягаючи тим самим коректності в викладенні своїх думок.

3.3. Аналізуючи конкретну (ситуативну) релевантність okazіональних контамінованих ФО в літературних чи газетно-публіцистичних текстах, викладач має застерігати студентів від їх вживання в інших комунікативних умовах, оскільки з позиції носіїв мови неприродність (щоб не сказати помилковість) таких виразів у мовленні іноземців ще більше посилюється та отримує додаткові негативні відтінки.

3.4. Контамінований фразеологізм може бути рекомендований до вивчення та активного вживання, якщо непоодинокі приклади його функціонування в письмовому та усному мовленні засвідчують прогресивну тенденцію його розвитку — його узуалізацію. Тому обов'язок викладача — постійно тримати в полі зору еволюційні процеси в мовній системі та сприяти збагаченню словникового запасу студентів тими новими лексичними та фразеологічними одиницями, які витримали перевірку мовленнєвою практикою.

Гаєриш О. О., канд. філол. наук, доцент
кафедри німецької мови

ІНТОНАЦІЙНЕ ОФОРМЛЕННЯ МОВЛЕННЄВОГО ПОВІДОМЛЕННЯ ЯК ПРОВІДНА СКЛАДОВА УСПІШНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Одним з основних напрямків у галузі економічної освіти є дослідження процесу комунікації. Недаремно останнім часом набувають актуальності різноманітні тренінги, які присвячені саме